

Pudasjärven kaupungin
Tarkastuslautakunta
2013-2017

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2016

Pudasjärven valtuustolle

1. TARKASTUSTOIMI

Tarkastustoiminta käsittää kunnan hallinnon ja talouden valvonnan. Ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat valvontajärjestelmän. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Sisäisen valvonnan järjestämistä varten kaupunginhallitus on antanut sisäisen valvonnan ohjeet päätöksellään päävastuualueiden ja toiminta-alojen noudatettavaksi.

Tarkastuslautakunnan tehtävistä säädetään kuntalain 121 §:ssä.
Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

84 § Sidonnaisuuksien ilmoittaminen

Tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettun kunnan luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa.

Velvollisuus ilmoittaa sidonnaisuuksista koskee kunnanhallituksen ja maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) tarkoitettuja tehtäviä hoitavan toimielimen jäseniä, valtuuston ja lautakunnan puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajia, kunnanjohtajaa, pormestaria ja apulaispormestaria sekä kunnanhallituksen ja lautakunnan esittelijää. Ilmoitus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun henkilö on tehtävänsä valittu. Henkilön on myös ilmoitettava viivytyksettä sidonnaisuuksissa tapahtuneet muutokset.

Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Tarkastuslautakunta voi tarvittaessa kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uuden ilmoituksen tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta.

Kunnan on pidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan luottamustoimen tai tehtävän päättyessä henkilöä koskevat tiedot on poistettava rekisteristä ja tietoverkosta.

2. TARKASTUSLAUTAKUNTA

Pudasjärven kaupunginvaltuuston toimikaudekseen 2013-2016 valitsema tarkastuslautakunta:

jäsen

henkilökohtainen varajäsen

Heikkilä Juha, puheenjohtaja	Juusola Kimmo
Pohjanvesi Päivi, varapuheenjohtaja	Tiainen Riitta
Hiltula Hannu (6.10.2016 asti)	Määttä Marjukka (12.5.2016 asti) Seppälä Panu-Matias (12.5.2016, 6.10.2016 asti)
Seppälä Panu-Matias (6.10.2016 alkaen)	Lehtimäki Outi (9.11.2016 alkaen)
Komulainen Erja	Ahonen Eija
Ollila Alpo	Miettinen Toivo
Vainio Taina	Särkelä Sauli

Esteellisyyksien toteaminen

Tarkastuslautakunta on käsitellyt tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyyksiasiaa kokouksessaan 13.2.2013 § 16 ja todennut, että tarkastuslautakunnan jäsenen on perusteltua ilmoittaa tiedossaan olevat ns. pysyvät esteellisyydet tässä vaiheessa. Mahdollisista asiakohtaisista esteellisyyksistä lautakunnan jäsenen tulee ilmoittaa välittömästi sellaisen ilmetessä.

Tarkastuslautakunnan jäsenet osallistuivat JHTT Paula Hellén-Toivasen pitämään koulutukseen kuntalain muutoksista 26.2.2016.

Tilintarkastaja on luennoinut ajankohtaisista kysymyksistä.

Lautakunnan kokouksissa ovat vierailleet kaupunginjohtaja ja hallintojohtaja, vs. tekninen johtaja Eero Talala, työsuojelupäällikkö Ritva Kinnula, rehtori Mikko Lumme, sivistysjohtaja Juha Holappa, kehittämisjohtaja Jorma Pietiläinen, Kairan Kuidun tj Marianne Mäntylehto, Osaava-hankkeesta Eeva Harju ja yläkoulun ja lukion puolesta vs. rehtori Markku Rajala. Lisäksi on kuultu ammattiyhdistysten edustajia: OAJ (Reijo Kossi ja Janne Moilanen), JHL (Seppo Arvola), Jyty (Jouni Piri).

Tilintarkastusyhteisönä on toiminut KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy ja vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHT, KHT Katri Hokkanen.

3. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Visio: Pudasjärvi on luontaisista voimavaroista elävä ja vahvistuva, alueellisesti vaikuttava maaseutukaupunki.

Toimintaa ohjaavat arvot ovat uusi, ennakkoluuloton ja elinvoimainen Pudasjärvi. Arvoista johdettuja tavoitteita on käytetty suunnitelmien pohjana ja ohjaavana tekijänä päätöksenteossa.

- Strategian toteuttamista on jatkettu johdonmukaisesti. Pudasjärvi on saanut myönteistä julkisuutta hirsirakentamiskaupunkina: koulukeskus Hirsikampus, ikäihmisten palvelukoti Hirsikartano ja erityisryhmille kolme hirsirivitaloa (yht. 5 +13 esteetöntä asuntoa) valmistuivat v. 2016.

Pudasjärvi julistautui Suomen hirsipääkaupungiksi elokuussa 2016 Hirsikampuksen vihkimistilaisuudessa.

Valokuituverkon rakentaminen on toteutunut 95-prosenttisesti ja liittymien määrä on ollut v. 2016 lopussa n. 2000.

Kaupungin viestintään on panostettu ja palkattu uusi kehittämisasiantuntija.

a) Strategiset tavoitteet

Kuntasuunnitelma 2012 – 2018:

Pudasjärven kuntasuunnitelmassa on määritelty ne painopistealueet, joilla kaupungin kehitystä vahvistetaan. Yksi merkittävin strateginen linjaus on ekologisuuden korostaminen kaupungin toiminnassa ja elinkeinorakenteessa.

Toimintavuonna on käynnistetty toimenpiteitä, joilla tuetaan lähiruuan käyttöä kaupungin omassa ruokahuollossa. Yksi ekologisuuden kulmakivi, joka määriteltiin Pudasjärvelle merkittäväksi, on uusiutuva energia. Pudasjärven elinvoimaisuuden lisäämiseksi kuntasuunnitelmassa tärkeiksi kehittämiskohteiksi määriteltiin valtatie ohikulkuliikenteen pysäyttäminen uudella liikekeskuksella, väestökehityksen muuttaminen positiiviseksi ja HARVA-ohjelman kehittämiskohteiden toteuttaminen.

Kuntasuunnitelmassa asetettiin tavoitteeksi maahanmuuttotaustaisten kaupunkilaisten osuuden kasvattaminen vähintään 10 %: iin väestöstä. Maahanmuuttotaustaisten kuntalaisten osuus on edelleen alle 2 % väestöstä.

Väestön vähenemistä ei ole onnistuttu pysäyttämään. Kaupungin asukasmäärä on vähentynyt 75 henkilöllä (vuonna 2015 vastaava luku oli 150). Pudasjärvelle muutti 95 henkilöä (v. 2015 84). Pudasjärveltä muutti pois 107 henkilöä (v. 2015 186). Syntyneitä oli 68 (v. 2015 77), kuolleita 130 (v. 2015 116).

Toiminnan kehittämisohjelma 2015-2017:

Kehittämisohjelman tärkeimpiä tavoitteita ovat talouden kurissa pitäminen ja resursien tehokkaampi suuntaaminen tämän päivän haasteisiin vastaamiseksi.

Työpaikkojen luominen ja uusien asukkaiden saaminen ovat edelleen olleet tavoitteena, mutta työttömyysaste on pysynyt korkeana (n. 18% eli 543 hlöä). Työllisyyden parantamiseksi sekä elinkeinojen ja kotouttamisen tehostamiseksi käynnistettiin Unelmatehtaan pilotointi. Vuoden 2017 alussa käynnistyy varsinainen Unelmatehas-yhteisön kehittäminen. Yhteisön pitäisi tuoda pysyviä ratkaisuja työllisyyden hoitoon, elinkeinojen kehittämiseen ja maahanmuuttajien kotouttamiseen

Laaja hyvinvointikertomus 2013 – 2016.

Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laaja hyvinvointikertomus. Kuluvalla valtuustokaudella on ollut painopistealueina ja kehittämiskohteina: 1. perheille annettava tuki, 2. työpaikkojen ja työmahdollisuuksien lisääminen sekä työnhakijoiden/ ihmisten aktivointi, 3. asuntotuotanto – vuokra-asunnot, 4. fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi ja turvallisuus.

Tarkastuslautakunnan arvion ja saatujen selvitysten mukaan lapsiperheiden kotipalvelu ei ole aina pystynyt vastaamaan tarpeisiin Pudasjärvellä.

Työpaikkojen ja työmahdollisuuksien lisääminen on ollut vähäistä ja työttömyys on pysynyt korkealla. Työnhakijoiden aktivoimisesta ei tarkastuslautakunnalla ole luotettavaa tietoa.

Pudasjärven Vuokratalot Oy on aloittanut kolmen uuden luhtitalon suunnittelun vuokra-asunnoiksi, mutta kokonaisvaltaista suunnittelua pitää jatkaa.

Yhteisön hyvinvointiin on panostettu mm. useiden eri hankkeiden avulla.

-Kunta:

Keskeiset tavoitteet/toimenpiteet ja toteumat 2016:

Toiminta-alueiden talousarviot ovat pysyneet lähes valtuuston asettamissa rajoissa. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan ylityksistä olisi syytä olla tarkemmat selvitykset. Erityisesti sanallisia selvityksiä olisi hyvä olla vapaa-ajan- ja nuoriso- sekä kulttuuritoimista.

Hallintotoiminta:

Valtuusto on kokoontunut kuusi kertaa (v.2015 seitsemän kertaa)) ja käsitellyt 61 asiaa (68) ja valtuustoseminaareja oli viisi (neljä). Kaupunginhallitus on pitänyt 23 kokousta (22) ja käsitellyt 416 asiakohtaa (378).

Hyvinvointivaliokunta on kokoontunut 11 kertaa (10) ja käsitellyt 64 asiaa (57), keskimäärin osallistujia 8 jäsentä/kokous. Elinympäristövaliokunta 11 kertaa (11) ja asioita 74 (84), keskimäärin 8,3 jäsentä/kokous sekä elinvoimavaliokunta 15 kertaa (11) ja asioita 110 (79) ja keskimäärin osallistujia 6,5 jäsentä/kokous.

Viranomaislautakunta kokoontui 8 kertaa ja asioita oli 80 (90). Edelleenkin pöytäkirjoja ei ollut näkyvillä verkossa, lukuun ottamatta kahta ensimmäistä kokousta. Tarkastuslautakunta edellyttää, että pöytäkirjat pitää olla luettavissa kaupungin verkkosivuilta.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan valiokuntatyöskentely on kehittynyt huomattavasti, ja työskentelyyn on muotoutunut luonteva malli. Kehitettävää on mm. sitoutumisessa valiokuntatyöskentelyyn ja osallistavan budjetoinnin sisäistämisessä sekä käytäntöön viemisessä.

OSEKK:n alijäämälasku 209 000 euroa on kirjattu hallintotoimen palvelujen ostoihin (v.2015 alijäämälasku oli 398 000 euroa). Tästä aiheutuu vuosittain kustannuksia kaupungille, mutta siitä huolimatta tarkastuslautakunta pitää toisen asteen koulutuksen tukemista tärkeänä.

Kunnan yhteistyötoiminta:

Kunnan yhteistoiminta-alue jakaantuu kuuteen tulosityksikköön; kuntayhteistyö, Oulunkaaren yhteistoiminta-alue, Oulunkaaren kuntapalvelutoimisto, maaseututoimi, Oulunkaaren ympäristöpalvelut ja Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos.

Kuntalaisilta tulleen palautteen mukaan terveysasemalla on edelleen pitkät jonot hoitoon pääsyssä. Samoin työterveyshuollon lääkäripalveluita on ollut huonosti saatavilla. Pudasjärvi maksaa SOTE-palveluista 34,3 miljoonaa euroa vuodessa (edellisvuonna 32,9 milj).

Pudasjärvi on isäntäkuntana ympäristö- ja eläinlääkintäpalveluissa. Palvelut ovat toimineet hyvin, mutta lupa-asiat ovat viivästyneet hakemusten runsauden ja henkilöstöresurssien pienuuden vuoksi.

Oulunkaaren ympäristölautakunta on kokoontunut 10 kertaa ja käsitellyt 83 asiakohdtaa. Lupa-asioita on saatu päätökseen 27 kpl kahden viranhaltijan voimin (Oulun seudulla, jossa kuusi virkailijaa, 28 kpl).

Kehittämistoiminta:

Kehittämistoimen yhtenä kantavana teemana oli löytää toimintamalli, jolla voidaan tukea kaikkien toimintasektorien vaikuttavuuden kasvua. Toimintamallille haettiin mallia eri puolilta Suomea ja lopulta se nimettiin Unelmatehtaaksi. Unelmatehtaan ajatuksena on luoda yhteisö, jossa olisi kaupungin, kolmannen sektorin sekä yritys- muotoisia kaupallisia ja tuotannollisia toimintoja. Kaupunginvaltuustolta saatiin toiminnan käynnistämiseksi tarvittavat taloudelliset resurssit ja pilotoinnit on aloitettu jo syksyllä.

Toimintavuoden aikana osa vanhoista työnkuvista lopetettiin ja uusissa toimenkuvissa aloittivat kehittämisasiantuntija, monikulttuurisen työn koordinaattori ja työhön valmentaja. Useat hankkeet käynnistyivät ja lisäsivät kehittämistoimen henkilöresursseja merkittävästi.

Työllisyyden hoidossa on erityisesti keskitytty pitkäaikaistyöttömyyteen.

Yhtenä merkittävänä toimijana työllisyyden kehittäjänä on toiminut Laavu-hanke. Hankkeessa on saatu hyviä tuloksia yhteistyössä kyläyhdistysten kanssa. Yhtenä päätaivitteena on osallistavan budjetoinnin kehittäminen niin, että kyläyhdistysten edellytykset jatkaa työllistämistoimintaa ovat mahdollisia hankkeen päättymisen jälkeen. Kaupunki on myöntänyt kyläyhdistykselle puskurilainaa yhteensä noin 108 000 euroa, mikä on tukenut kyläyhdistysten toimintamahdollisuuksia

Hyvinvointi ja sivistys:

Opetusta jouduttiin alkuvuonna järjestämään väistöiloissa. Aittojärven koulun toiminta lakkautettiin kevätlukukauden lopussa. Kurenalan koulu ja Rimminkankaan yläkoulu ja lukio siirtyivät Hirsikampukselle sen valmistuttua syyslukukauden alussa.

Avoimiin opettajan virkoihin on ollut paljon päteviä hakijoita useampana vuonna.

Sivukyliä koulut ovat pysyneet suhteellisen hyvin talouden raameissa.

Koulukuljetuskustannukset ovat alentuneet lähes 200€/kuljetusoppilas. Koulutuksen hinta/oppilas on hieman noussut edellisvuodesta.

Rimmin ja Kurenalan koulujen talousarviot olivat erilliset, mutta Hirsikampuksen toiminnan alkamisen takia tilinpäätöksessä luvut ilmoitettiin yhdessä, joten kokonaistoteuma näkyy Hirsikampuksen luvussa.

Lukion henkilöstökustannukset oli arvioitu alakanttiin ja koulukuljetuskustannuksia ei oltu budjetoitu lainkaan.

Tekninen- ja ympäristötoiminta:

Teknisen ja ympäristötoiminnan toiminta-alueen talousarvio elää voimakkaasti vuoden aikana. Tähän vaikuttaa valtuuston hyväksymä kiinteistöjen purku- ja alaskirjaussuunnitelma (Kiinteistöjen hallintaohjelma 17.3.2016). Em. suunnitelman mukaisesti

vuosittain puretaan ja romutetaan tarpeettomiksi käyviä kaupungin omistamia kiinteistöjä (alaskirjaukset taseesta).

Valtuusto myönsi lisämäärärahaa kaupunkikuvaa rumentavien kiinteistöjen purkamiseen 1,2 milj € ja alaskirjaamiseen 2,6 milj €. Päätetyt purkutoimet saatiin päätökseen vuoden loppuun mennessä.

Rakennusten myyntitappioita on tullut 393 000 € ja kiinteistöjen ostoihin on käytetty noin 235 000 €. Rakennusten purku/alaskirjaus (arvonalentumiset) eivät vaikuta teknisen toimintakatteeseen, mutta vaikuttavat vuositulokseen.

Palvelusopimuksen mukaisesti jätehuollon järjestäminen siirtyi Oulun Jätehuollon vastattavaksi 1.9.2016. Oulun Jätehuolto avasi syksyllä Pudasjärven jäteaseman, Ekolanssin, jonne kotitaloudet voivat viedä vaarallisia jätteitä, sähkölaitteita sekä pahvia ja metallia. Kierrätys toimii puutteellisesti, esim. biojäte laitetaan keräilyvaiheessa poltettavien sekajätteiden joukkoon.

Puhelin- ja vastaanottoajat on otettu käyttöön rakennusvalvonnassa ja asuntotoimistossa.

Rakennusjärjestyksen ajantasaistaminen on valmistumassa.

-Kuntakonserni:

Pudasjärven kaupunki on myynyt Pudasjärven Kyläverkot Oy:n koko osakekannan Kairan Kuitu Oy:lle 26.1.2016, vastaavasti Taivalkosken kunta on myynyt Taivalkosken Kyläverkot Oy:n koko osakekannan Kairan Kuitu Oy:lle.

Pudasjärven Vuokratalot Oy:n tytäryhtiö Asunto Oy Pudasjärven Jokikunnas on sulautunut yhtiöön tytäryhtiösulautumisena 14.3.2016.

Syöte Golf Oy:n yhtiöjärjestyksen ja nimen muutos Unelmatehas Oy:ksi on rekisteröity 12.8.2016.

Pudasjärven kaupunki on tehnyt 260 000 euron pääomasijoituksen Kairan Kuitu Oy:n sijoitettuun vapaan oman pääoman (SVOP) –rahastoon 19.12.2016, pääomasijoitus lisää kaupungin osakkeiden hankintamenoa.

Pudasjärven kaupunki on osakkaana kolmessa osakkuusyhteisössä (Koillis-Suomen Aikuiskoulutus Oy, Tunturi Travel Oy, As. Oy Lakarinkuusikko), ja kuuluu kolmeen kuntayhtymään (Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ja Oulunkaari). Tytäryhtiöitä on 9 kappaletta.

Konserniohjeen päivitys valmistunee kevään 2017 aikana.

Tytäryhteisöjen toimitusjohtajat ovat raportoineet tavoitteiden toteutumisesta talouden osavuositarkastuksissa. Raportointi on ollut aiempaa yhtenäisempää, esim. korkoriski on huomioitu kaikissa yhteisöissä.

c) Taloudelliset tavoitteet

- Kunta:

Valtuuston hyväksymä talousarvion toimintakate (ulkoinen/sisäinen) oli -56 717 981 euroa. Muutetun talousarvion mukainen toimintakate on -58 481 768 euroa. Käyttötalouden toimintakate muodostui -56 876 040 euron suuruiseksi. Käyttötalouden toimintakate alittui voimassa olevaan budjettiin nähden 1 605 728 euroa.

Koko kaupungin osalta valtuuston hyväksymässä 2016 talousarviossa vuosikatetavoite oli 3 525 019 euroa ja valtuuston hyväksymän muutetun talousarvion jälkeen 1 761 232 euroa. Vuosikatetavoite ylittyi ja vuosikatteeksi muodostui 4 197 751 euroa, poistot ja arvonalentumiset ovat -5 610 064 euroa.

Verotulot ovat edellisvuoteen verrattuna laskeneet 766 336 euroa ja valtionosuudet ovat kasvaneet 450 643 euroa. Tilikauden tulos on alijäämäinen 1 209 086 euroa.

Vuoden 2016 investointiohjelmassa varattiin 4 910 000 euron (brutto) investointeihin. Joulukuussa 2015 valtuuston hyväksymään 2016 investointiojelmaan on hyväksytty muutoksia yhteensä -681 120 euroa (brutto). Kokonaismenojen osalta investointiohjelma ylittyi n. 607 735 euroa. Investointituloja kirjattiin 859 516 euroa kun talousarvion laadintavaiheessa arvioitiin saatavan investointituloja 216 000 euroa.

Investointiohjelman netto-osuus eli kaupungin kustannettavaksi jäävä osuus oli 5 339 339 euroa kun muutetussa talousarviossa arvioitiin kaupungin netto-osuudeksi 5 448 120 euroa. Investoinnit alittuivat 108 781 euroa.

Verotulot ovat olleet Pudasjärvellä 2 743 €/asukas, valtionosuuksia on saatu 4 704 €/asukas.

Kunnan lainamäärä on 2 842 €/asukas, konsernin lainamäärä on 5 909 €/asukas. Vuosikate/asukas on ollut 513 € (722 € v. 2015).

-Kuntakonserni:

Kaupunginvaltuusto asetti vuoden 2016 talousarviossa kaupungin konserniin kuuluville tytäryhteisöille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Konsernitilinpäätös on ollut alijäämäinen 1 383 561 euroa (v. 2015 ylijäämäinen 2 467 510€). Edellisten vuosien kertynyt ylijäämä on 11 322 658€ tilikauden 2016 alijäämän siirtämisen jälkeen. Konsernin velka on lisääntynyt jonkin verran. Kassan riittävyys konsernitasolla on noin 53 päivää (49,24 päivää v.2015), kaupungilla vastaava luku on 64 päivää (67 päivää v. 2015).

Vuosikate/asukas on ollut 762 € (869 € v. 2015).

4. RISKIENHALLINTA JA SISÄINEN VALVONTA

Kuntalaki velvoittaa kunnan järjestämään kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan sekä raporttoimaan niiden tuloksellisuudesta. Pudasjärven kaupungin ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja ohjeistus on hyväksytty valtuustossa ja kaupunginhallituksessa v. 2014.

Kaupunginhallitus vastaa sisäisen valvonnan toimivuudesta. Toteuttamis- ja valvontavastuu on kaupunginjohtajalla.

Toiminta-alueiden ja tulosalueiden johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta omilla alueillaan sekä ohjeistavat alaisuudessaan olevia toimintayksiköitä ja raportoivat kaupunginhallituksen ohjeiden mukaisesti.

Kaupunginhallitus antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Sisäisen valvonnan järjestäminen perustuu ohjeistukseen ja läpi organisaation toteutvaan systemaattiseen riskien hallintaan, jolloin katetaan olennaisimmat toimintaan ja talouteen liittyvät erilaiset riskit. Sisäisen valvonnan asianmukaisuutta ja riittävyttä arvioidaan, mutta ei vielä riittävän järjestelmällisesti.

-Kuntakonserni:

Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja edellyttää, että kuntakonsernin kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasoilla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtaja vastaavat niiden sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisen asianmukaisuudesta ja tuloksellisuudesta. Konserniyhtiöt ovat velvollisia raportoimaan sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä merkittävien riskien hallinnasta osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

5. HENKILÖSTÖ

31.12.2016 henkilöstöä on ollut yhteensä 321, joista vakinaisia 68,9 %, määräaikaista 31,1 %.

Henkilöstösuunnittelun kannalta olisi tärkeää varautua työvoiman poistumaan. Koko kunta-alan henkilöstön keski-ikä oli 45,8 vuonna 2015. Pudasjärven kaupungin koko henkilökunnan keski-ikä vuonna 2016 oli 47,3 vuotta. Tarkastuslautakunnan mielestä tulevat rekrytoinnit tulisi hoitaa siten, että toiminnan sujuva jatkuminen turvataan ja perehdyttämiseen varataan riittävästi aikaa.

Vuonna 2016 on laadittu henkilöstö- ja koulutussuunnitelma, johon sisältyy kaikki henkilöstöön liittyvät säännöt ja ohjeet. Koulutussuunnitelma laaditaan vuosittain. Koulutuskorvausta on haettu Työttömyysvakuutusrahastolta. Henkilöstön koulutukseen käytettiin tilinpäätöstietojen mukaan 2016 vuonna 113,1 % varatusta 74 200 euron määrärahasta, yhteensä 83 947 € (2015/48 465 €). Luku ei sisällä kaikkea koulutukseen käytettyjä kustannuksia, koska muita oheiskuluja (matkat, ateriat ym.) ei aina ole kirjattu koulutuskustannuksiin. Luvussa ei näy myöskään sisäisen koulutuksen kustannukset.

Henkilöstökulut olivat 2016 talousarviossa 15 930 286 euroa. Koko kaupungin muutetun talousarvion mukaiset henkilöstökulut ovat 16 120 286 euroa ja niiden osuus 24,2 % kaupungin muutosbudjetin (ulkoinen) toimintakuluista. Talousarvion henkilöstökulujen muutos johtui valtuuston 6.10.2016 § 37 myöntämästä 190 000 euron lisämäärärahasta kehittämistoimelle työllistämiseen. Henkilöstökulujen toteuma v. 2016 oli 16 134 667€ (100,1%).

Kaupungin työterveyshuollon kustannukset toteutuivat vuonna 2016 150 672 euron suuruisena (2015/147 056 euroa). Sairauspoissaolot olivat 2016 vuonna 5 154 kalenteripäivää (2015 vuonna 5 565 pv). Sairauslomapäivissä on tapahtunut laskua edelliseen vuoteen -7,5 %.

Organisaation ohuudesta johtuen varamiesjärjestelmä ei edelleenkään toimi tarkastuslautakunnan edellyttämällä tavalla.

6. TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Valtuusto on hyväksynyt 16.6.2015 Pudasjärven kaupungin toiminnan kehittämissuunnitelman vuosille 2015- 2017. Toiminnan kehittämissuunnitelmassa kehitetään palvelujen rakenteita, toimintatapoja ja tehostetaan toimintaa. Kustannussäästöjä saadaan aikaan, kun toimenpiteillä otetaan henkilöstö-, tila- ja laiteresurssit nykyistä tehokkaampaan käyttöön.

Ohjelmassa on asetettu taloudelliseksi tavoitteeksi vuosille 2015- 2017 kustannusten kurissa pitäminen valtionosuusleikkaukset ja verotulokehitys huomioiden. Käytännössä tämä tarkoittaa toimintakatteen jäädytystä vuoden 2015 talousarvion tasolle. Kaupunginhallitus seuraa ja raportoi kaupunginvaltuustolle ohjelman toteutumista. Ohjelman toteutumista on raportoitu valtuustolle 21.6.2016.

Tilikauden 2016 alijäämä -1 209 086 euroa ehdotetaan siirrettäväksi edellisten tilikausien yli-/alijäämätalille, jonka jälkeen edellisten tilikausien ylijäämäksi jää 8 800 190 euroa. Tämän hetken tasetilanteen perusteella ei ole tarvetta esittää talouden tasapainottamista, mutta tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tiukka talouskuri on edelleen välttämätön.

7. ARVIO EDELLISTEN ARVIOINTIKERTOMUSTEN SUOSITUSTEN TOTEUTUMISESTA

Tarkastuslautakunta on 2015 vuoden arviointikertomuksessa suosittanut:

- Sidonnaisuusilmoitusten käytännön ohjeiden laatimisen valmistelu pitää aloittaa. (Rekisterin pitää olla käytössä vuonna 2017).

Tarkastuslautakunnan arvio: Sidonnaisuusilmoitusten lomake ja rekisteriseloste on laadittu Kuntaliiton ohjeiden mukaisesti.

- Osallistuvan budjetoinnin kehittämisen ja käyttöönottamisen laajentaminen kaikille toiminta-alueille.

Tarkastuslautakunnan arvio: Asiakokonaisuutta on kehitelty ja käyttöönoton laajentamista suunniteltu, mutta tulokset ovat toistaiseksi aika vaatimattomia.

- Kehityskeskustelut mahdollisine palautekeskusteluineen tulee ottaa kattavasti käyttöön koko henkilöstölle.

Tarkastuslautakunnan arvio: KuntaHR –sovellus otettu käyttöön ja seuranta ja raportointi on parantunut, mutta kehityskeskustelut eivät vielä toteudu täysin kattavasti.

- Tilinpäätösasiakirja pitää saada selkeämpään muotoon.

Tarkastuslautakunnan arvio: Asiakirja on aikaisempaa parempi, mutta edelleen on parannettavaa selkeydessä ja täsmällisyydessä.

8. MUUT HAVAINNOT

- Ekolanssin aukioloaika ei palvele kaikilta osin kuntalaisten tarpeita ja ongelmajätteen kierrätystä.
- Kaikki kiinteistöt eivät kuulu edelleenkään jätteenkeräyksen piiriin
- Varahenkilöjärjestelmä ei edelleenkään toimi tarkastuslautakunnan edellyttämällä tavalla.
- Kehityskeskustelut eivät ole vielä täysin kattavia.
- Viranomaislautakunnan pöytäkirjat puuttuvat osittain kaupungin nettisivuilta.
- Kaikkiin kaupungin kiinteistöihin ei ole järjestetty esteetöntä kulkua
- Hirsikampuksen tuotteistaminen ja hinnoittelu on jäänyt tekemättä.
 - o hinnasto, yhteyshenkilö, käyttöehdot, saatavuus, oheispalvelut
- + Henkilöstöraportti valmistui ajoissa ja tilinpäätösasiakirjojen luettavuus oli parantunut.
- + Taajaman yleisilme on kohentunut huomattavasti ja torin toiminta on kehittynyt.
- + Pudasjärvellä on positiivinen imago ja tekemisen meininki.

9. YHTEENVETO/KOKONAISARVIO

Toiminnalliset tavoitteet on tälläkin tilikaudella olennaisilta osin saavutettu.

Huolimatta alijäämäisestä tilinpäätöksestä (-1,2 milj. euroa), vuosikatteen muodostui 4,2 miljoonaa euroa. Alijäämän aiheutti suurimmalta osin poistot ja arvonalentumiset, joita oli 5,6 miljoonaa euroa. Oppisopimuskoulutuksen takaisinperintä toteutui 0,8 milj. euron suuruisena ja varauksen purku 2,3 milj. euroa sisältyy vuosikatteeseen. Varauksen purku mahdollisti ”ylimääräiset” alaskirjaukset.

Edellisten vuosien ylijäämiin sisältynyt 230 000 euron siirto henkilöstön virkistysrahastoon on asianmukainen (KiLa 2006).

Valtionosuudet ovat hieman kasvaneet, mutta verotulot ovat vähentyneet. Ennusteiden mukaan verotulojen kehitys jatkuu heikkona ja valtionosuuksia leikataan rajusti. Sen takia tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että tulevan kuntastrategian täytäntöönpano aloitetaan välittömästi. Tämän tulee näkyä merkittävänä lisäyksenä teknisen ja ympäristötoiminnan budjettiraamissa (maanhankinta, kaavoitus, kunnallistekniikka, suunnittelu ja asuntorakentaminen). Muutoin kulukehitystä tulee tarkastella kriittisesti.

Tulevan maakuntauudistuksen vaikutuksia kaupungin toimintaan ja talouteen on vaikea arvioida.

10. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYKSET VALTUUSTOLLE

- Hirsikampuksen tuotteistaminen ja saatavuus tulee hoitaa ensi tilassa kuntoon.
- Kaikki kaupungin yleiset kiinteistöt järjestettävä esteettömiksi.
- Yksityisten kiinteistöjen liittyminen jätehuoltoon saatettava ajan tasalle.
- Henkilöstön jaksamisen turvaamiseksi toimenkuvat on tarkasteltava ja saatava ajan tasalle sekä luotava toimiva varamiesjärjestelmä.

Tarkastuslautakunta kiittää kuluneesta valtuustokaudesta ja hyvästä yhteistyöstä luotamushenkilöitä, viranhaltijoita ja koko henkilöstöä.

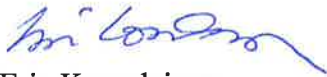
Pudasjärvellä 17. päivänä toukokuuta 2017

Juha Heikkilä
puheenjohtaja

Päivi Pohjanvesi
varapuheenjohtaja

Erja Komulainen

Alpo Ollila

Taina Vainio